

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoCsp/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123214275
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marek Anovčín
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:6123214275.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Marka Anovčina a členiek senátu JUDr. Aleny Radičovej a JUDr. Evy Vékonyovej, v spore žalobcu: A. B. C., D., so sídlom v E., F. XX, IČO: XX XXX XXX, proti žalovanému G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J., C. K. D. G. XX/X, o zaplatenie 1 900,41 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín, č. k. 21Csp/14/2023 – 121 zo dňa 22. júna 2023, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť mu istinu 1 900,41 eur, úrok 187,00 eur, úrok z omeškania 2,78 eur a úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 1 900,41 eur od 28.12.2022 do zaplatenia. Vo výroku II. súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobca sa uvedeného peňažného plnenia domáhal z titulu nesplatenej časti úveru, ktorý poskytol žalovanému na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 06.07.2016 vo výške 5 000,- eur, a ktorý žalovaný prestal splácať, a preto žalobca dňa 27.12.2022 rozhodol o predčasnej splatnosti úveru, a to po zaslaní upozornenia na omeškanie a možnosť predčasného zosplatenia opakovaným upozornením zo dňa 21.10.2022. Súd z vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav: Dňa 06.07.2016 bola uzavretá Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX – pôžička, na základe ktorej veriteľ (žalobca) poskytol žalovanému pôžičku vo výške 5 000,- eur, ktorú sa tento zaviazal splácať v 96 mesačných splátkach po 78,36 eur. Celková čiastka na zaplatenie bola 7 772,56 eur, konečná splatnosť úveru bola 21.06.2024, RPMN 13,34 %, priemerná RPMN 15,19 %, fixná ročná úroková sadzba 10,9 %. Prvá splátka bola splatná dňa 21.07.2016, ďalšie splátky boli splatné do 21. dňa v mesiaci. Poplatok za poskytnutie úveru bol 250,- eur so splatnosťou v deň čerpania úveru, najneskôr do 05.08.2016, poplatok za poistenie bol 1,92 eur. Vzhľadom k tomu, že žalovaný porušil svoju povinnosť splácať dlh v dohodnutých splátkach, bol písomne vyzvaný 21.10.2022 na úhradu dlžných splátok a upozornený na možnosť vyhlásenia splatnosti celého úveru. Pretože k úhrade dlžných splátok nedošlo, bola vyhlásená okamžitá splatnosť úveru dňom 27.12.2022, čo bolo oznámené písomne výzvou na predčasné splatenie dlhu zo dňa 27.12.2022. Podľa prehľadu splácania do predčasného zosplatenia zaplatil žalovaný celkom 5 693,27 eur. Podľa výpisu z účtu za obdobie júl 2016 bola dňa 06.07.2016 na účet C. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX poukázaná suma 5 000,- eur a v rovnaký deň bola zinkasovaná suma 250,- eur ako poplatok za úver. Podľa CREDIT REPORT-ANALYTIC v sumarizácií existujúcich operácií bolo zistených 5 operácií s celkovou dlžnou sumou 61 623,00 eur, s celkovou splátkou 579,- eur a neboli zistené dlžné splátky. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 7 ods. 1, 2 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016. Súd prvej inštancie posúdil úverovú zmluvu ako spotrebiteľskú

zmluvu a zároveň ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzatvorenú v režime zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t. j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Pre naplnenie podmienok uvedených v § 7 ods. 1 tohto zákona nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti. Z predložených listinných dôkazov súd zistil, že v spornej úverovej zmluve nie je ohľadne osobných, zárobkových a majetkových pomerov žalovaného nič uvedené, samotný žalobca to napokon ani netvrdil, bonitu skúmal len preverení príslušných registrov ohľadne ďalších úverov žalovaného a posúdením transakcií žalovaného na účte, ktorý viedol. Podľa toho ani nežiadal žalovaného o poskytnutie údajov o jeho príjmoch a výdavkoch. Jediný konkrétny žalobcom zistený údaj bola celková suma dlhu žalovaného 61 623,- eur v iných operáciách. V danom prípade z vykonaného dokazovania vyplynulo, že veriteľ sa obmedzil na skúmanie pomerov žalovaného v podstatne obmedzenom rozsahu. Veriteľ nezisťoval konkrétne výdavky žalovaného, napr. na bývanie, stravovanie, dopravu, či má vyživovaciu povinnosť voči niekomu, či má aj iné záväzky, resp. úvery v iných spoločnostiach. Zistil len úverovú zaťaženosť žalovaného, a to dosť zásadnú. Bez dôsledného zistenia príjmov a rovnako aj výdavkov podľa názoru súdu veriteľ nemohol objektívne posúdiť celkovú sociálno-ekonomickú situáciu žalovaného. Iba ich vzájomným porovnaním bolo možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je schopný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Z tohto pohľadu je potrebné vyhodnotiť skúmanie bonity žalovaného zo strany veriteľa ako nedostatočné. Posudzovanie realizovaných transakcií na účte žalovaného nemá v tomto smere dostatočnú vypovedaciu schopnosť a o skutočných príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa nemôže podať reálny obraz. Vzhľadom k tomu, že veriteľ hrubo porušil povinnosť skúmať s odbornou starostlivosťou sociálno - ekonomickú situáciu žalovaného, súd považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. Pretože žalovaný uhradil celkom 5 693,27 eur a bol mu poskytnutý úver 5 000,- eur, súd žalobu zamietol. Vzhľadom na uvedené sa súd nezaoberal podrobne ďalšími námietkami žalovaného. Žalovanému bola na účet poukázaná suma 5 000,- eur, teda celá dohodnutá suma úveru. Na tom nič nemení skutočnosť, že v rovnaký deň žalobca inkasoval aj dohodnutý poplatok 250,- eur. Spôsob úhrady poplatku bol v úverovej zmluve dohodnutý. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že plne úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, uplatniac odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za nesprávny a s argumentami súdu prvej inštancie, uvedenými v odsekoch 22. a 23. odôvodnenia rozsudku, sa nestotožňuje. Zákonodarcu jednoznačne alternatívnym spôsobom v zákone č. 129/2010 Z. z. vymedzil, že za hrubé porušenie povinností podľa ust. § 7 ods. 1 sa považuje: 1/ posudzovanie schopnosti splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo 2/ bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Žalobca však riadne vykonal o. i. dopyt do úverového registra. Výsledkom tohto dopytu je výstup z úverového registra vo forme listiny označenej ako CREDIT REPORT – ANALYTIC. Žalobca ako banka si s odbornou starostlivosťou preveril žalovaného ako žiadateľa o úver pred jeho poskytnutím ohľadom jeho schopnosti splácania úveru v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. V zmysle citovaného § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. bol pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver žalobca povinný zohľadniť najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru, čo žalobca dodržal. Žalobca hrubo neporušil povinnosti podľa ust. § 7 ods. 1 a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Pri posudzovaní bonity žalovaného totiž banka zobrala do úvahy rôzne zdroje informácií, a to údaje zo Spoločného registra bankových informácií a Nebankového registra klientskych informácií (SRBI, NRKI), čím žalobca preveril záväzky žalovaného, úvery a ich splácanie. Údaje zo SRBI a NRKI preukazujú, že žalovaný ku dňu poskytnutia úveru nebol v omeškaní so splátkami svojich záväzkov. Z dôkazu Credit report analytic teda jednoznačne vyplýva, že žalobca si preveril informácie o iných záväzkoch žalovaného resp. úveroch v iných spoločnostiach. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dôkazu – Credit report analytic – k nesprávnemu skutkovému zisteniu, a to, že žalobca nezisťoval, či má žalovaný aj iné záväzky, úvery v iných spoločnostiach. Žalobca na základe

dopytu do SRBI, NRKI zistil, že žalovaný mal existujúci spotrebný úver s výškou mesačnej splátky 57,- eur, existujúci spotrebný úver s výškou mesačnej splátky 21,- eur, existujúci spotrebný úver s výškou mesačnej splátky 216,- eur, existujúci spotrebný úver s výškou mesačnej splátky 20,- eur, existujúci spotrebný úver s výškou mesačnej splátky 265,- eur, bez omeškania a riadne si plnil svoje povinnosti, jeden povolený/nepovolený debet na bežnom účte s úverovým rámcom 1 000,- eur, z ktorého žalovaný využil 1 x sumu 4,- eura a 1 x sumu 494,- eur. Spoločný register bankových informácií (SRBI) predstavuje databázu údajov, resp. informačný systém vytvorený na základe informácií, ktoré poskytujú banky spoločnosti C. B. K. B., C., ako prevádzkovateľovi SRBI v súlade s §92a zákona č. 483/2001 Z. z. za účelom uzatvárania a vykonávania obchodov s klientmi a za účelom preverovania bonity, dôveryhodnosti a platobnej disciplíny ich klientov. Databáza registra obsahuje pozitívne aj negatívne údaje o všetkých úverových produktoch poskytnutých klientom účastníckych bánk vrátane ich histórie. Od roku 2015 je plne platná výmena informácií medzi Spoločným registrom bankových informácií (SRBI) a Nebankovým registrom klientskych informácií (NRKI). Pri posudzovaní bonity žalovaného banka tiež zobrala do úvahy údaje z výpisov z účtu žalovaného. Žalovanému bol poskytnutý úver ako predschválený úver, ktorého výška bola určená vopred a na základe historických údajov o finančnej situácii spotrebiteľa, získaných z interných zdrojov veriteľa o platobných operáciách, keďže žalobca viedol pre žalovaného osobný účet č. C. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX od 08.01.2016. Z prehľadu kreditných a debetných obrátov na osobnom účte žalovaného žalobca bol schopný s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu žalovaného, keďže žalovanému dlhodobo spravoval bežný účet, z čoho mal prehľad o pohybe na účte, o príjmoch, výdavkoch a platobnej disciplíne. V čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy nebol predschválený limit žiadnym spôsobom zákonne obmedzený, resp. regulovaný. Pri posudzovaní bonity žalovaného banka zobrala do úvahy aj údaje o osobných pomeroch, rodinnom stave, počtu členov domácností, zamestnaní - žalovaný pri zadávaní žiadosti o úver prostredníctvom elektronickej komunikácie uviedol, že je zamestnaný, že je ženatý, bezdetný a celkový počet členov domácnosti je 1, o čom žalobca predložil dôkaz – údaje žiadateľa. Preto záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca neskúmal informácie o rodinnom stave žalovaného či osobných pomeroch a zamestnaní je nesprávny. Národná banka Slovenska Opatrením č. 10/2017 zo dňa 14.11.2017, ktoré bolo doplnené Opatrením č. 6 zo dňa 29.05.2018, stanovila metodiku pre výpočet ukazovateľa schopnosti splácať úver. Dovtedy si každá finančná inštitúcia, či už banková alebo nebanková, mohla nastaviť podmienky splnenia tohto ukazovateľa podľa svojej internej politiky a pravidiel. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoCsp/14/2022 zo dňa 25.05.2022. Zo strany žalobcu nedošlo k porušeniu jeho zákonných povinností spočívajúcich v hrubom porušení povinností podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Žalobca nebol zo strany súdu počas celého súdneho konania vyzvaný na to, aby uviedol, aké všetky zdroje informácií žalobca využil pri skúmaní bonity žalovaného. Žalobca v priebehu súdneho konania reagoval na vyjadrenia žalovaného, avšak zo strany súdu nebol vyzvaný či už na doplnenie žaloby alebo požiadaní o ďalšie skutkové tvrdenia na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností ohľadom overenia bonity žalovaného. Rozhodnutie súdu o zamietnutí žaloby bolo pre žalobcu vzhľadom na uvedené prekvapivé. S poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 85/2015-17 z 12. februára 2015 žalobca uviedol, že konanie pred súdom má zabezpečiť pre strany konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov, a preto im musí byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných práv. Všeobecný súd je tak povinný na všetky procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky, alebo sa bráni ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Súd prvej inštancie nepostupoval vyššie uvedeným spôsobom, v dôsledku čoho nepredvídateľný postup súdu prvej inštancie bol v rozpore s právom strany na spravodlivý proces. Súd svojím postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pochybenie súdu spočíva už v tom, že súd žalobu zamietol bez ďalšieho, keď z jeho predchádzajúceho konania vo veci bolo žalobcovi opodstatnene zrejmé, že o skutočnostiach, tvrdených žalobcom, nemal pochybnosti. Zásadným pochybením súdu bolo tiež to, že žalobca nebol súdom či už vyzvaný na doplnenie žaloby v zmysle § 129 CSP, alebo požiadaní súdom o ďalšie skutkové tvrdenia na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností v zmysle § 150 ods. 2 CSP. Súd totiž takýto názor v konaní pred vydaním rozhodnutia neprezentoval v rámci prípadného predbežného prejednanie sporu (§ 171 ods. 1 CSP), pretože nevytýčil termín predbežného prejednanie sporu, na ktorom by bol súd určil, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné. Následne súd prvej inštancie vo veci rozhodol a žalobu bez ďalšieho zamietol s tým, že navyše dospel na základe vykonaných dôkazov

k nesprávnym skutkovým zisteniam. Takýto postup súdu prvej inštancie však nemá oporu v zákone. Žalobca navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a zavial žalovaného povinnosťou zaplatiť žalobcovi celý uplatnený nárok, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za podané odvolanie.

3. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že toto nie je dôvodné a súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho výrok o zamietnutí žaloby žalobcu je vecne správny. Súd nemôže s poukazom na dodržiavanie zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti strán vyzývať stranu (a tobož tú, ktorá nie je spotrebiteľom) na preukázanie svojich tvrdení a pri svojom rozhodovaní v merite veci vychádza z toho, čo strana v konaní preukáže ku dňu, kedy rozhoduje. Súd môže, no nie je to jeho povinnosťou, len vyzvať na doplnenie skutkových tvrdení, ak je to potrebné. Skutkové zistenia nadobudnuté vykonaným dokazovaním súd správne zhodnotil v rozsahu potrebnom pre posúdenie rozhodujúcich skutočností vzťahujúcich sa k podstate veci a vzhľadom na charakter sporového konania uzavrel, že nie je opodstatnené nariaďovať ďalšie dokazovanie nad rozsah dôkaznej aktivity účastníkov konania, keďže skutkový stav, na základe ktorého súd rozhoduje v sporovom konaní, ovládanom zásadou kontradiktórnosti, má byť výsledkom dôkaznej aktivity a snahy strán konania, ktoré majú hlavnú zodpovednosť za zistenie skutkového stavu a preukázanie svojich tvrdení a aktivita súdu v rámci dokazovania sa obmedzuje na rozhodovanie, ktoré z označených dôkazov vykoná. Čo sa týka námietok žalobcu ohľadom dostatočného preukázania skúmania bonity žalovaného, tak s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-679/18 v spotrebiteľských zmluvách sú súdy povinné ex offio skúmať dodržanie povinnosti veriteľa čo sa týka posúdenia bonity spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou. Žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia o tom, že mal k dispozícii akékoľvek resp. všetky relevantné údaje o výške celkového objemu príjmov a výdavkov žalovaného. Žalobca síce tvrdí, že vychádzal z historických údajov o finančnej situácii spotrebiteľa získaných z interných zdrojov veriteľa o platobných operáciách, a teda z pravidelných mesačných kreditných operácií (príjmy a prichádzajúce platby) vykonávaných v prospech účtu žalovaného, no toto svoje tvrdenie nijakým spôsobom nepreukázal a výška príjmu žalovaného, z ktorého žalobca vychádzal, nie je uvedená v žiadnej predzmluvnej alebo zmluvnej dokumentácii a žalobca ju neuviedol ani vo svojom vyjadrení k odporu žalovaného a dokonca ani v odvolaní. Jedným zo základných a výslovne spomenutých parametrov posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle ustanovení § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je príjem spotrebiteľa. Z výpisu z účtu žalovaného za obdobie 01.07.2016 - 29.07.2016, teda za obdobie, kedy bol žalovanému úver poskytnutý, vôbec nevyplýva, že by na predmetný účet mali byť prijímané platby od zamestnávateľa resp. z podnikateľskej alebo inej činnosti. Jediným príjmom na účet žalovaného bol jeho vklad finančných prostriedkov, čo nemôže byť v žiadnom prípade posudzované ako jeho pravidelný mesačný príjem. Je na žalobcovi, aby preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, a že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Aj za stavu, že žalobca by skúmal zadlženosť žalovaného pred vstupom do zmluvného vzťahu, uvedené nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné aspekty, napr. príjem, počet vyživovacích povinností, mesačné výdavky žalovaného a pod., nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. V prípade žalovaného žalobca nepreukázal a teda neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že postupoval v zmysle vyššie uvedeného. Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku podal zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona resp. iných právnych predpisov vychádzal, ako interpretoval aplikované ustanovenia a prečo pod ne podriadil zistený skutkový stav, a preto sa žalovaný stotožňuje s napadnutým rozsudkom. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. Žalobca v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného uviedol, že zotrváva na svojom odvolacom návrhu a na svojich argumentoch, ktoré v podanom odvolaní uviedol.

5. Žalovaný v písomnej duplike k replike žalobcu uviedol, že zotrváva na všetkých svojich predchádzajúcich písomných vyjadreniach a tvrdeniach a má za to, že žalobca si nespĺnil zákonnú povinnosť v otázke skúmania bonity žalovaného pred poskytnutím úveru.

6. Žalobca v ďalšom písomnom vyjadrení k duplike žalovaného uviedol, že žalovaný neuvádza žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by žalobca v konaní a v odvolaní nezaujal stanovisko. Žalobca zotrval na podanom odvolaní.

7. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Súd prvej inštancie zamietol žalobu na tom právnom závere, že žalobca ako veriteľ pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom hrubo porušil povinnosť posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa (žalovaného) splácať spotrebiteľský úver, čo má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, pričom žalovaný vykonal úhrady nad rámec istiny poskytnutého úveru.

9. Žalobca vo svojom odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Podstata odvolacích argumentov žalobcu bola koncentrovaná na tvrdenia o tom, že reagoval na vyjadrenia žalovaného a zo strany súdu nebol vyzvaný na či už na doplnenie žaloby alebo požiadaní o ďalšie skutkové tvrdenia na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností ohľadom overenia bonity žalovaného, v dôsledku čoho je rozhodnutie súdu o zamietnutí žaloby pre žalobcu prekvapivé, čím súd svojím postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj na tvrdenia o tom, že riadne s odbornou starostlivosťou skúmal bonitu žalovaného pred poskytnutím úveru a hrubo neporušil povinnosti podľa ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

13. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu

právnou normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. V predmetnej veci súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že vzťah založený zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 06.07.2016 (ďalej aj len „zmluva o úvere“) medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským a zároveň vzťahom _____ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a preto správne aplikoval na daný vzťah ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

15. Súd prvej inštancie rovnako správne skúmal, či si žalobca pred poskytnutím úveru splnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

16. Odvolací súd sa však nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca hrubo porušil svoje povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., v dôsledku čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie ohľadne skúmania bonity žalovaného pred poskytnutím úveru nemôžu podľa názoru odvolacieho súdu viesť k záveru o hrubom porušení povinností žalobcu podľa uvedeného zákonného stanovenia.

17. V prejednávanej veci bol v upomínacom konaní vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný včas vecne odôvodnený odpor. Žalovaný v podanom odpore okrem iného namietal, že žalobca pred poskytnutím úveru dostatočne neposúdil schopnosť žalovaného splácať poskytnutý úver. Žalobca na uvedené reagoval vyjadrením, v ktorom uviedol, aké zdroje informácií využil pri skúmaní bonity žalovaného. Okrem iného uviedol, že vykonal dopyt do SRBI (úverového registra), výsledkom ktorého bola listina CREDIT REPORT – ANALYTIC. Túto listinu žalobca predložil už spolu so žalobou a súd prvej inštancie z nej zistil, že v sumarizácii existujúcich operácií bolo zistených 5 operácií s celkovou dlžnou sumou 61 623,- eur a s celkovou splátkou 579,- eur a neboli zistené dlžné splátky. Uvedené skutkové zistenia zodpovedajú tvrdeniam žalobcu v podanom odvolaní, v ktorom žalobca uviedol splátky jednotlivých úverov, ktoré v súčte predstavujú práve sumu 579,- eur.

18. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca skúmal bonitu žalovaného len preverením príslušných registrov ohľadne ďalších úverov žalovaného a posúdením transakcií žalovaného na účte.

19. Za týchto okolností nemožno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, ktorý napriek uvedeným okolnostiam konštatoval u veriteľa hrubé porušenie povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, ktoré so sebou nesie závažné následky, spočívajúce v bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, keď v zmysle § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch iba pre posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave dlžníka alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra je možné uvažovať o hrubom porušení povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch.

20. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch (v znení v čase uzavretia zmluvy o úvere), ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. _____ Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

21. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, čo znamená, že pokiaľ veriteľ posudzuje schopnosť spotrebiteľa splácať úver s tým, že prihliadne na údaje z príslušnej databázy alebo registra, je tým vylúčené, aby hrubo porušil povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca skúmal schopnosť žalovaného splácať úver nahliadnutím do úverového registra, z ktorého zistil

celkovú výšku úverov žalovaného, výšku jeho mesačných splátok na úvery, ako aj informáciu, že v tom čase žalovaný nebol v omeškaní s úhradou splátok úverov. Navyše žalobca posudzoval pred poskytnutím úveru transakcie žalovaného na účte, ktorý žalobca pre žalovaného viedol. Hoc transakcie na účte žalovaného nemuseli poskytnúť komplexný obraz o príjmoch a výdavkoch žalovaného, nemožno tiež konštatovať, že by žalobca posudzoval schopnosť splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch a výdavkoch žalovaného.

22. Na základe uvedeného potom nemožno považovať postup žalobcu za hrubo porušujúci povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho by mal byť úver bezúročný a bez poplatkov. Pokiaľ súd prvej inštancie postup žalobcu napriek uvedenému takto vyhodnotil, dospel k nesprávnym právnym záverom.

23. V dôsledku uvedených nesprávnych záverov sa súd prvej inštancie následne už nezaoberal ďalšími náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere (najmä podľa § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch), splnením podmienok podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pre uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka a výškou uplatneného nároku vzhľadom na obsah zmluvy a plnenia strán sporu (poskytnutie úveru veriteľom a splácanie úveru dlžníkom). V dôsledku uvedeného nesprávneho právneho posúdenia veci zo strany súdu prvej inštancie sa tak súd nezaoberal ďalšími, pre rozhodnutie vo veci podstatnými skutočnosťami, čím znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto odvolací súd nemal inú možnosť, než napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože vzhľadom na rozsah, v ktorom je potrebné skúmať uplatnený nárok, nemožno tento nedostatok napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

24. Pokiaľ žalobca namietal aj nesprávny postup súdu prvej inštancie v tom, že ho nevyzval na doplnenie žaloby, resp. na doplnenie skutkových tvrdení a nenariadil predbežné prejednanie sporu, na ktorom by uviedol sporné skutkové tvrdenia, tieto odvolacie námietky neboli dôvodné. Vyzývať žalobcu na doplnenie žaloby, resp. na doplnenie skutkových tvrdení nebolo v danej veci potrebné, keďže žaloba obsahovala všetky zákonom vyžadované náležitosti a samotný žalovaný v odpore proti platobnému rozkazu namietal nedostatočné skúmanie jeho bonity žalobcom, v dôsledku čoho bolo povinnosťou žalobcu aj bez toho, aby bol vyzývaný na doplnenie skutkových tvrdení, aby pre úspech v spore uvedenú procesnú obranu žalovaného vyvrátil vlastnými tvrdeniami a na ich preukázanie navrhol dôkazy. Taktiež nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie nariadovať predbežné prejednanie sporu. Súd nariadil pojednávanie, ktorého sa žalobca z vlastnej vôle nezúčastnil, čím sa sám pripravil o možnosť dozvedieť sa, ktoré skutkové tvrdenia považuje súd za sporné, ktoré za nesporné, a aké je jeho predbežné právne posúdenie veci. Z týchto hľadísk tak nemožno považovať rozsudok súdu prvej inštancie za prekvapivý, čo však nič nemení na vyššie uvedených záveroch odvolacieho súdu o nesprávnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvej inštancie.

25. Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. V ďalšom konaní súd prvej inštancie znovu nariadi na prejednanie veci pojednávanie, na ktorom zopakuje dokazovanie oboznámením listín, prípadne doplní dokazovanie na základe návrhov strán, resp. aj bez takýchto návrhov v súlade s ustanovením § 295 CSP a následne opätovne skutkovo i právne posúdi uplatnený nárok žalobcu, pričom sa bude zaoberať najmä tým, či zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky náležitosti podľa § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch, splnením podmienok pre platné a účinné vyhlásenie úveru za predčasne splatný (podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) a bude sa zaoberať aj výškou uplatneného nároku a následne vo veci rozhodne. Aj keď žalobca pri skúmaní schopností žalovaného splácať úver hrubo neporušil svoje povinnosti, bude úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní skúmať, či pri posudzovaní bonity žalovaného konal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože v opačnom prípade nebol oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Tvrdenie o konkrétnych spôsoboch skúmania bonity žalovaného a preukázanie týchto tvrdení je povinnosťou žalobcu. V novom rozhodnutí sa súd prvej inštancie vysporiada aj so všetkými relevantnými hmotnoprávnymi námietkami žalovaného, ktorými sa v dôsledku zamietnutia žaloby nezaoberal, ako aj všetkými relevantnými hmotnoprávnymi námietkami žalobcu, použitými v odvolacom konaní.

27. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).